

GÁIVUONA SUOHKANA PRINSIHPAT JA VÁLDONJUOLGGADUSAT EALÁHUSFOANDDA GEAVAHEAPMÁI

Mearriduvvon suohkanstivrras 28.02.2022 áššis 15/22.

Álggahus

Gáivuona suohkan galgá leat eallinfámolaš ja ealli báikkálaš servodat buot ássiid váste. Danne galgetge láchčojuvvot vejolašvuodát mánggabealálaš ja gánnihahtti ealáhuseallimii.

Suohkan sihtá suohkanlaš ealáhus-/fápmofoandda ja ovdánahttinfoandda bokte veahkehit gárgedit Gáivuona ealáhuseallima positiivvalaččat ja mearrediđolaččat. Foanddat galget leat mielde arvosmahttimin nu ahte buot lágáš ealáhusat Gáivuonas jotket lassánit ja ovdánit. Dán vuolde lohkkojit maid ealáhusat, mat earenoamážit deattastit ja bajásdollet báikkálaš kultuvrra ja árbevieruid. Suohkan sihtá maid ahte foanddat galget mielváikkuhit birrasa ja dálkkádaga positiiva ovdáneapmái, ja fitnodagaid suvdilis doaimmaheapmái.

Doarjjavuogit álggaheami ja ovdánahttima várás

- Álggahanstipeanda:** Sáhtta addojuvvot kr. 10.000,- stipeandan ođđaálggaheapmái ja eaiggátmolsumii. Stipeanda addojuvvo registrerejuvvon firpmá ja gávpefitnodatjurda oanehis válddahusa vuodul ja gávpefitnodat-/jođihanplána válddahusa vuodul. Doaibmaolggosgolut álggaheami ja gávpefitnodat-/jođihanplána aktavuodas galget dokumenterejuvvot, ja diibmolistu mii vuoseha man olu ieš lea bargan, galgá girjejuvvot. Iežas bargu galgá girjejuvvot olggosgollun man diibmomáksomearri lea kr. 400,-. Standárda diibmolisttu gávnnat [dáppe](#). Golut nugo biergasiid/luvvodagaid oastimat eai leat dohkkehuvvon olggosgolut dán vuolde.
- Fitnodatovdánahttin doarjja:** Sáhtta addojuvvot kr. 50.000,- rádjai persovnnaide, ovttaoibmofitnodagaide dahje fitnodagaide. Ruđat galget adnojuvvot mearrediđolaččat ovdamearkka dihte ideaovdánahttimii, ovdaprošektii, márkanguorahallamiidda ja márkanfievrrereapmái. Olggosgolut galget dokumenterejuvvot. Doarjja galgá adnojuvvot bálvalusaid oastimii, ovdamearkka dihte konsuleantabálvalusaid doaibmaolggosgoluide.
- Gealboloktendoarjja:** Doarjja gealboloktemii kr. 30.000,- galgá addojuvvot persovnnaide, ovttaoibmofitnodagaide dahje fitnodagaide. Doarjja addojuvvo áššáiguoskevaš gealboloktema aktavuodas go ealáhusdoaibma galgá álggahuvvot dahje go dáláš ealáhusdoaibma galgá ovdánahttojuvvot. Galgá leahkit vuodustus ja vuđolaš plána dasa gokte gealbolokten galgá geavahuvvot doaimmas. Olggosgolut galget dokumenterejuvvot.
- Eanandoalu beldendoarjja:** Doarjja addojuvvo eanangeavahanopmodagaid beldemii, ja doarjja addojuvvo doarjjamáksomeriin mii lea kr. 2.000,- dekáras. Doarjja ii addojuvvo beldemii mii lea vuollái 3 dekára. Doarjja máksujuvvo maŋnelgo areála lea bargojuvvon ja dohkkehuvvon. Eanandoalu ođđaálggaheadjit sáhttet ohcat uhcimustá 1 dekára beldemii.
- Vuodđoaláhusaid nuoraid/sohkabuolvamolsuma stipeanda:** Stipeanda kr. 60.000,- addojuvvo vuodđoaláhusaid sohkabuolvamolsuma aktavuodas dahje nuorra álggaheddjiide. Stipeanda galgá addojuvvot álggaheapmái ja fierpmádat- ja gealbohuksemii. Olggosmáksimat kr. 20.000 jagis juhkkujuvvojit golmma jagi badjel. Olggosmáksimat dahkkojuvvojit maŋnelgo ealáhusreketdoalločielggadeapmi ja doaibmaolggosgoluid dokumentašuvdna lea sáddejuvvon sisa.

Vuosttašgearddeálggaheaddjit vuoruhuvvojit iežáid ovddabeallai. Dán joavkkus vuoruhuvvojit nuorat, nissonat ja doaimmat mat arvosmahttet barggahusa ja ovttasbarggu lassáneapmái.

*Váседin dahje earenoamáš dáhpáhusain sáhttá submerájis spiehkastuvvot. Ovdagoddi/suohkanstivra mearrida mearkkašahtti supmiid mat spiehkastit dain prinsihpain ja váldonjuolggadusain mat leat mearriduvvon ealáhusfoandda geavaheapmái.

Man olu doarjja sáhttá eanemusat addojuvvot

Ealáhusat	Eanemus doarjja ja loatna buohkanassii		Eanemustá go dušše loatna juolluduvvo	
	Oassi	Eanem. submi	Oassi	Eanem. submi
Guolástus	20%	150.000,-	40%	200.000
Eanan- ja vuovdedoallu	20%	150.000,-	40%	200.000
Lotnolasealáhusat	20%	150.000,-	40%	200.000
Beldendoarjja, juohke dekáras	2.000,-	150.000,-	-	-
Mátkeeallin	20%	150.000,-	40%	200.000
Iežá ealáhus	20%	150.000,-	40%	200.000

Buot ealáhusat

Álggahanstipeanda	-	10.000,-
Fitnodatovdánahttin doarjja	75%	50.000,-
Gealboloktendoarjja	75%	30.000,-

*Váседin dahje earenoamáš dáhpáhusain sáhttá submerájis spiehkastuvvot. Ovdagoddi/suohkanstivra mearrida mearkkašahtti supmiid mat spiehkastit dain prinsihpain ja váldonjuolggadusain mat leat mearriduvvon ealáhusfoandda geavaheapmái.

Masa sáhttá doarjja addojuvvot

1. Doarjja addojuvvo duššefal doaimmaide ja eaŋkilpersovnnaide geain lea organisašuvdnanummir registrerejuvvon Gáivuona suohkanis.
2. Doarjja sáhttá addojuvvot suohkanlaš dahje suohkaniidgaskasaš ealáhusaide oaiivilduvvon ovdánahttinprošeavttaide. Biddjojuvvo eaktun ahte prošeavttat galget arvosmahttit Gáivuona ealáhuseallima lassáneapmái ja ovdáneapmái.
3. Loatna dahje doarjja sáhttá addojuvvot priváhta ja almmolaš searvedoaimmaide. Dakkár searvedoaimmain/ovttasbargguin gáibiduvvo ovttasbargosoahpamuš, rehketdoallu ja uhcimustá golbma lahtu/fitnodaga.
4. Ohcamušat mat bohtet dáláš doaimmain, árvoštallojuvvojit juos ođđa bargosajit sáhttet vuosehuvvot jáhkehahttin. Dáláš doaimmaid nuppástuhttimiid, eaiggátmolsumiid ja ovdánahttimiid aktavuodas galgá beaktu oainnusmahttojuvvoht dohkálaš gánnihahttivuođa hámi bokte. Dokumentašuvdna ovdamearkka dihte jođihan-/gávpefitnodatplána ja/dahje márkanárvoštallama bokte galget buktojuvvoht ovdan.
5. Jahkásaš doarjja ealáhusfoanddas addojuvvo suohkana giliseruviid doaibmajodihheapmái. Doarjja lea kruvnnu 10.000,- jagis. Doarjja máksojuvvo giliseruviide go dat bivdet dan. Bivdda galgá sisdoallat guoskevaš jagi bušehta. Doarjja addojuvvo duššefal giliseruviide main lea registrerejuvvon organisašuvdnanummir.

Masa ii sáhte doarjja addojuvvot

1. Doarjja ii addojuvvo doaibmabiergasiid lonuheapmái, dannego dábálaččat galget árvovuolideami bokte várrejuvvot ruđat dán ulbmili. Fitnodagaid nuppástuhttima dahje ovdánahttima mielde sáhtta eavttuid ektui dás bajábealde rahppojuvvot doarjjavejolašvuohta.
2. Doarjja ii addojuvvo dábálaččat maŋjelgo dat leat čađahuvvon dahje investeren lea dahkkojuvvon, juos dat ii leat ovddalgihtii čielggadahttojuvvon ja dohkkejuvvon suohkaniin.
3. Doarjja ii addojuvvo vealggi saneremii, dábálaš doaibmaolggosgoluide, oasusoastimii ja priváhtadoaimma jođiheapmái. Doaimmat dahje persovnnat geain leat vearrovealggit, eai leat vuolggasajis doarjjavuogaduvvon.

Ohcamuš

1. Buot ohcamušat galget sáddejuvvot sisa ohcanportála regionforvaltning.no bokte. Portála sisdoallá bagadallama. Ohcamušat mat bohtet portála olggobealde, eai gieđahallojuvvo. Ohcamušain galgá bures válddahit doaimma ja doaibmabiju mii galgá dorjojuvvot. Ohccit galget válddahit ja vuosehit gokte fitnodat sáhtta oanehis- ja guhkesáiggi vuollái leahkit gánnihahtti. Juos gávpedoaibmaplána ii leat ráhkaduvvon, de galgá investeren dahje prošeakta bures válddahuvvot aktan dárbašaš bušeahttaiguin ja ovdánanplánaiguin.
2. Ohcamušat mat árvvoštallojuvvojit váilevažžan, eai gieđahallojuvvo, muhto máhcahuvvojit aktan čilgemiin makkár dieđut ohcamušain váilot. Ohccit fertejit rehkenastit liige gieđahallanáiggi juos dáinna lágiin dáhpáhuvvá.
3. Doarjjaohcamušat mat attášedje olggosmáksojumiid vuollái kr. 5.000,-, eai gieđahallojuvvo.
4. Buot ohcamušaid mielde galgá biddjojuvvot vearroatteasta mii lea ođđaset go 6 mánu ja maŋimus jagi vearrolivnnet ja ealáhusrehketdoalločielggadeapmi, earret ođđaálggaheddjiid ohcamušaid mielde. Vejolaččat sáhtta dáid mildosiid sáddet maŋalgihtii poastta bokte. Daid galgá merket «mildosat ohcamušii [prošeaktanamma]».

Loana ja doarjaga juolludeapmi

1. Ovdalgo 1 mánotbadji lea vássán maŋjelgo doarjja lea juolluduvvon, galgá ohcci dokumenteret dievasruhtadeami ja čálalaččat dohkkehit juolludeami eavttuid. Ohcci lea geatnegahttojuvvon oahpásmuvvat juolludeami eavttuide ja doahttalit juolludeami eavttuid. Juolludeapmi sáhtta nohkat juos áigemearri ii doahttaluvvo.
2. Doarjagat vuoliduvvojit proseanttaid mielde duohta dokumenterejuvvon olggosgoluid ja bušeterejuvvon olggosgoluid ektui. Dát gusto maiddái dáhpáhusain main dušše oasit prošeavttas čađahuvvojit.
3. Miedihuvvon doarjaga árva vuoliduvvo 20 proseanttain jagis, ja vejolaš ođđa doarjja seamma fitnodahkii oaniduvvo dán mielde seamma áigodagas. Seamma prošeaktii ii sáhte ohcat doarjaga.
4. Gáivuona suohkan sáhtta gáibidit doarjaga/loana máksojuvvot ruovttoluotta ollásit dahje osohahkii, juos prošeakta nuppástuhttojuvvo mearkkašahtti mađe ja juos doarjjaobjeakta masa doarjja lea addojuvvon, vuvdojuvvo dahje váldojuvvo iežá ulbmila geavaheapmái ovdalgo 5 jagi leat vássán das rájes go doarjja lea máksojuvvon olggos. Doarjjavuostávdit leat geatnegahttojuvvon ovddalgihtii ohcat suohkanis lobi nuppástuhttit prošeavtta, vuovdit dán dahje nuppástuhttit prošeavtta geavaheami dán áigodagas.
5. Doarjaga/loana juolludeapmi lea fámolaš 1 jagi das rájes go mearráduš lea dahkkojuvvon. Doarjjavuostávdit leat geatnegahttojuvvon dieđihit juos doarjja/loana ii geavahuvvo, vai dat sáhtta luvvejuvvot juolludeapmái iežá ulbmiliidda. Seamma láchkai sáhtta ohcat guhkidit juolludeami fámolašvuođa juos dasa leažžá dárba.

Áššemeannudeapmi

1. Ohcamušat oažžut ekonomalaš doarjaga ealáhusfoanddas eai váldojuvvo politihkalaš gieđahallamii ovdalgo eavttut mat leat válddahuvvon dán váldonjuolggadusain, leat devdojuvvon. Ohcamušat maid suohkandirektevra mearrida, áššemeannuduvvojit dađistaga. Ohcamušat maid ealáhusstivra mearrida, meannuduvvojit biddjojuvvon čoahkkinplána mielde. Addojuvvon ealáhusfoandarátma juhkkuojuvvo miehtá jagi. Go jagi bušeahttarámma lea juhkkuojuvvon, de ii sáhte nuvván rehkenastit ahte ovddalgihtii máksojuvvo čuovvovaš jagi rámmas.
2. Suohkandirektevrii addojuvvo fápmudus mearridit/dahkat mearrádusaid áššiin main ohcansubmi lea kr. 50.000,- rádjai. Guoddalaninstánsa lea ealáhusstivra. Ealáhusstivra mearrida/dahká mearrádusaid áššiin main ohcansubmi lea badjel kr. 50.000,-. Dás lea suohkanstivra guoddalaninstánsa.
3. Juohke áššemeannudeaddji gii árvala ohcamušaid/áššiid lávdegotti gieđahallamii mat gusket ealáhus- dahje ovdánahttininfoandda sturrodatornegii, galgá fuolahit ahte ealáhusossodahkii/ealáhusvásttolažžii dieđihuvvo das rájes go ohcamuš/ášši lea bohtán sisa ja dassáži go dat lea gárvvisin gieđahallojuvvon.
4. Ealáhusstivra lea suohkandirektevrra dahkan mearrádusaid váidalaninstánsa. Suohkanstivra lea ealáhusstivrra dahkan mearrádusaid váidalaninstánsa.

Aktasaš prinsihpat

1. Ealáhusfoanda ja jahkásaš juolludeapmi geahččaluvvo bisuhuvvot uhcimustá dálá sturrodagas.
2. Doarjja ealáhusfoanddas sáhtta duššefal addojuvvot juos leat vel ruđat báhcán guoskevaš jagi doarjja- ja loatnarámmas. Sierra dáhpáhusain árvoštallá ealáhusstivra/suohkanstivra dán.
3. Ealáhusfoanda galgá ovddemusat leat gieraruhtadanorgána. Dát mearkkaša ahte ohcci galgá maiddái iežá ruhtadaninstitušuvnnain ohcat aktanis ealáhusfoanddas ozadettiin go dan lea áššáiguoskevaš dahkat. Dát galgá bohtit ovdan ruhtadanplánas mii lea. Sámediggi, bänkkuht ja Innovasjon Norge, fylkkasuohkan sáhttet namahuvvot ruhtadangálduid ovdamearkan. Dárbbášlaš iežaskapitála ferte vuosehit ohcamušas. Doarjja ealáhusfoanddas ii máksojuvvo ovdalgo dievasruhtadeami dokumentašuvdna lea ovdanbuktojuvvon. Dát gusto maiddái oasseolggosmáksimiidda.
4. Buot riskkat priváta ealáhusdoaimmas, dán vuolde ekonomalaš riska, lea eaiggáda/doaimma ovddasvástádus ovttá dásis vejolašvuodaiguin maid ealáhusdoaimmá addá.
5. Vejolaš doarjja ealáhusfoanddas addojuvvo EEO njuolggadusaid mielde mearkkaškeahtes doarjaga hárrái. Lea ohcci ovddasvástádus fuolahit ahte vuostávdalduvvon doarjja ii rihko dáid njuolggadusaid.
6. Doarjja addojuvvo reanttokeahtes loatnan dahje doarjjan. Loatna fysalaš investeremiidda sihkkarastojuvvo pánttain doaimma/ohcci opmodagas(-in), doalloluvvodagain juos dát lea vejolaš, ja/dahje seammasullasaš sihkarvuodain. Uhcimus loatnasubmi lea kr. 50.000,-. Loatna mas lea oassemávssekeahtesvuohka gitta 2 jagi rádjai, sáhtta mieđihuvvot ođđaálggaheapmái dahje viidáseappotovdánahttimii.
7. Váldonjuolggadusat árvoštallojuvvojit uhcimustá juohke njealját jagi suohkanválggaid aktavuodas dahje juos rámmaeavttuid rievdeapmi dahká dán dárbbášlašžan.
8. Doarjjaohcci lea geatnegahttojuvvon raporteret ealáhusfoanddas ožžon doarjaga beavttu hárrái, juos Gáivuona suohkan jearaha dieđuid maŋjelaš dilálašvuodas.